نام و نام خانوادگی :	بسمه تعالی	تاریخ امتحان : ۱۴۰۲/۱۰/۲۰
پایه : دوازدهم کلاس: دوازدهم انسانی	**آموزش و پرورش ناحیه۲تبریز**	ساعت امتحان : ۸ صبح
ماده امتحانی : علوم و فنون ادبی (۳)	**دبیرستان ماندگار فردوسی**	مدت امتحان : ۸۰ دقیقه
سوالات (نوبت اول)	سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲	تعداد صفحه ۴ تعداد سوال ۳۰

لطفا با دقت کامل و خط خوانا به سوالات پاسخ دهید.

ردیف	تاریخ ادبیات (۲نمره)	بارم
۱	درستی و نادرستی هر یک از نوشته های زیر را بنویسید. الف) زبان،تخیّل و اندیشه در سبک دوره ی بیداری تکرار شنیده هاست.هاتف اصفهانی از معروف ترین شاعران این عهد است . درست □ نادرست □ ب) مهم ترین اثر عشقی نمایشنامه منثور " ایده آل یا "سه تابلو مریم " است." درست □ نا درست □	/۵
۲	نوشته ی زیر معرف کدام شخصیت دوره ی بیداری است؟ وی مضامین وطن دوستی و ستیز با نادانی را با آوازی زیبا و پر شور می خواند.عرصهی هنر وی تصنیف ها و ترانه های میهنی است.	/۲۵
۳	هر یک از گزینه های زیر معرّف چه کسانی در دوره ی بیداری هستند؟ الف)جایگاه خانوادگی ایشان مانع از قرار گرفتن او در ردیف شاعران آزادی خواه شد..... ب)او با تغییر سبک نگارش ،تکلّف را در نثر از بین برد .وی احیا کننده ی نثر فارسی است.....	/۵
۴	جاهای خالی را با واژه ی مناسب پر کنید. الف) مشتاق اصفهانی در زمان نادر شاه و .....با هراهی چند تن دیگر از ادیبان انجمن ادبی اصفهان را اداره می کرد. ب)مجله ی بهار که نشریه ای ادبی محسوب می شد ،در سال های مشروطه به وسیله ی .....منتشر می شد. ت)اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت .....بود.	/۷۵
	سبک شناسی (۲ نمره)	
۵	بارزترین شاخصه زبان شعر عصر بیداری است. الف) استفاده از اصطلاحات موسیقی ب استفاده از آرایه ها ج) کاربرد واژه های کهن د)سادگی و روانی	/۲۵
۶	واژه ی مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید . الف):ابوالقاسم لاهوتی و (عارف قزوینی –فرخی یزدی)از شاخص ترین شاعران عصر بیداری هستند که در حوزه ی توجه به مردم شعر سروده اند. ب)مسائل عصر خود را با کاربرد زبان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب المثل های لطیف ،به سبک گلستان سعدی نوشت.وی احیا کننده نثر فارسی است. (ادیب الممالک فراهانی- قائم مقام فراهانی)	/۵
۷	درستی و نادرستی هر یک از موارد زیر را مشخص کنید. الف) در کنار "تعلیم و تربیت نوین و همگانی توجه به حقوق مدنی زنان بسیار مورد توجه نویسندگان دوره بیداری قرار گرفته است . درست □ نادرست □	/۵

www-kanoon-ir

	ب) شعر در دوره ی بیداری عمومیّت یافت و به عنوان ز بان برنده ی نهضت در اختیار روزنامه ها قرار گرفت. درست □ نادرست □	
۸	هر یک از موارد زیر مربوط به کدام سطح (زبانی،فکری و ادبی)نثر دوره ی بیداری می باشد؟ ۱)مردم به سرودن قالب های »مستزاد و چهارپاره)و تصنیف شعر رغبت بیشتری داشتند..... ۲)بسیاری از نثر های دوره ی بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع تنفر از خرافات می پردازد.....	/۵
۹	مفهوم آزادی در شعر دوره ی بیداری مترادف با چه مفهومی در غرب است ؟	/۲۵
	عروض (۶نمره)	
۱۰	در بیت زیر چرا مصوت بلند / و / در واژه ی "سو" کوتاه تلفظ می شود. آمد سوی کعبه سینه پرجوش چون کعبه نهاد حلقه در گوش	/۲۵
۱۱	در بیت زیر در پایه ی سوم نوع اختیار (ات) زبانی به کار رفته را بنویسید. خلد گر به پا خاری آسان برآید چه سازم به خاری که در دل نشیند؟	/۵
۱۲	کدام یک از ابیات زیر ،همسان دولختی " دوری " است و می توان آن را به دو صورت دسته بندی هجایی کرد؟ الف) ای کعبه ی مقصودم وی کعبه ی آمالم مپسند بدین روزم مگذار بدین حالم ب) کار فرو بسته ام هیچ گشایش ندید تا گره زلف را کارگشا کرده ای	/۵
۱۳	با توجه به بیت زیر به سوالات داده شده پاسخ دهید: " داغ محبت است و بس خانه فروز جان و دل / نیست ز روزن دگر روشنی این سرای را" الف) بیت را تقطیع هجایی کنید و نشانه های عروضی آن را بنویسد. ب) اختیار شاعری زبانی به کار رفته را مشخص کنید ؟حتما نام اختیار زبانی و هجای مورد نظر را هم بنویسید. پ)نام وزن بیت را بنویسید.	۲/۵
۱۴	هر یک از ابیات زیر را از نظر (ناهمسان –همسان تک لختی و همسان دو لختی)بودن بررسی کنید. الف)ترک گدایی مکن که گنج بیابی /از نظر رهروی که در گذر آید ب)کز نیستان تا مرا ببریده اند / در نفیرم مرد و زن نالیده اند پ)هر کاو نکند فهمی زین کلک خیال انگیز /نقشش به حرام ار خود صورتگر چین باشد	/۷۵
۱۵	بیت زیر دارای دو وزن عروضی است ، آنها را بنویسید. گر در غمت بمیرم ،شادی به روزگارت پیوسته نیکوان را ،غم خورده اند و شادی	/۵
۱۶	با در نظر گرفتن اختیارات شاعری فقط وزن بیت زیر را بنویسید. "اگر به روی تو بار دگر نظاره کنم / چو صبح زندگی خویش را دوباره کنم	/۵
۱۷	با توجه به بیت (غمش در نهان خانه ی دل نشیند/ به نازی که لیلی به محمل نشیند)به سوالات زیر پاسخ دهید. الف)در کدام پایه ی آوایی ،اختیار شاعری به کار رفته است؟ ب))نام اختیار شاعری به کار رفته را بنویسید.	/۵

www-kanoon-ir

	زیبایی شناسی (۶نمره)	
۱۸	هریک از آرایه های مراعات نظیر ،تلمیح وتضمین در کدام بیت وجوددارد؟ الف)خیز خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی ب) چـو آشامیـــدم این پیمانه را پـاک درافتـــادم زمســـتی بـــر سرِ خاک ج) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت	/۷۵
۱۹	در همه ی گزینه ها به جز گزینه ی ..... آرایه ی متناقض نما یافت می شود ؟ الف) ز کوی یار می آید نسیم باد نوروزی از این باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی ب) می خورم جام غمی هر دم به شادی رخت خرم آن کس کاو بدین غم شادمانی می کند ج) تو نه مثل آفتابی که حضور و غیبت افتد دگران روند و آیند و تو هم چنان که هستی د) ما با تو ایم و با تو نه ایم اینت بوالعجب در حلقه ایم با تو و چون حلقه بر دریم	/۲۵
۲۰	در بیت زیرنشرها را مشخص کنید و نوع لف و نشر را بنویسید ؟ (مرتب – مشوش) به عشق زلف و رخت فارغم ز دیر و حرم که این معامله بیرون ز کفر و ایمان است	/۷۵
۲۱	با نگرش به بیت « پدرم روضه رضوان به دو گندم بفروخت من چرا ملک جهان را به جوی نفروشم» الف) در این بیت، بین چه واژه هایی، مراعات نظیر به کار رفته است؟ ب) تلمیح به کار رفته در این بیت را بیابید و آن را گزارش کنید.	/۷۵
۲۲	آرایه ی تضمین را در متن زیر پیدا کنید و ارتباط تضمین را با قسمت های دیگر متن مشخص کنید ؟ ایوب با چندین بلا،کاندر بلا شد مبتلا پیوسته این بودش دعا "الصبر مفتاح الفرج "	/۵
۲۳	آریه مناسب هر یک از ابیات زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف)روی تو موی تو بسنده است جهان را گر روز و شب انجمن و افلاک نباشد (پارادوکس –لف و نشر) ب)از دشمن و از دوست گریزیم و عجب نیست سرگشته نسیم از گل و از خار گریزد (تضاد- متناقض نما) ج)هر کاو نظری دارد با یار کمان ابر باید که سپر باشد پیش همه پیکان ها (تضمین_ تناسب) د)یار بی پرده از در و دیوار در تجلی است یا اولی الابصار (تلمیح- تضمین)	۱
۲۴	در کدام یک از از دو بیت زیر،" مفهومی بلند در سخنی کوتاه گنجانده شده است "؟ الف)عشرتی دارم به یاد روی آن گل در قفس عشق افکنده است با یوسف به یک زندان مرا ب) بهر این فرمود رحمان ای پسر " کلَّ یوم هُوَ فی شان " ای پسر	/۵
۲۵	در بیت " حرفی است این که خضر به آب بقا رسید / زین چرخ دل سیه ، دم آبی ندید کس " تلمیح به کار رفته را توضیح دهید	/۵
۲۶	با توجه به بیت زیر به سوالات داده شده پاسخ دهید. " خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی ۱-قسمت تضمین شده را مشخص کنید. ۲-کدام قسمت نشان دهنده ی آن هست که حافظ در شعر خود تضمینی کرده است؟	/۵

www-kanoon.ir

۲۷	آرایه های "تضاد و متناقض نما " را با ذکر مورد در ابیات زیر مشخص کنید. الف)چیست این سقف بلند ساده ی بسیار نقش هیچ دانا زین معمّا در جهان آگاه نیست ب)گر ندیدی قبض و بسط عشق را در یک بساط گریه ی مینا نگر خندیدن ساغر ببین	/۵
	تحلیل نظم و نثر (۴نمره)	
۲۸	ابیات زیر برگزیده از دیوان اشعار ابوالقاسم عارف قزوینی است با توجه به این ابیات به سوالات خواسته شده پاسخ دهید. " ناله ی مرغ اسیر این همه بهر وطن است مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است فکری ای هم وطنان در ره آزادی خویش بنمایید که هر کس نکند مثل من است خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد زاشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است الف)سراینده از شاعران شاخص کدام دوره می باشد؟ ب)ویژگی بارز فکری شاعر را در این سروده بنویسید.	۱
	پ)بیت پایانی مربوط به کدام موضوع است؟. ت)درون مایه بیت سوم را بنویسید.	۱
۲۹	با توجه به متن زیر از کتاب "چرند و پرند " نوشته ی دهخدا ،به پرسش ها پاسخ دهید. "باری چه دردسر بدهم ؟ آن قدر گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت . حالا که می بیند آن روی کار بالاست .دست و پای خود را گم کرده ،تمام آن حرف ها یادش رفته .تا به یک ژاندارم چشمش می افتد،رنگش می پرد . هی می گوید : "امان از همنشین بد" الف) کاربرد واژه ی "ژاندارم " مربوط به کدام ویژگی نثر عصر بیداری است؟ ب) یک مورد کنایه پیدا کنید و معنی آن را نیز بنویسید. پ)مجموعه نوشته های طنز آمیز سیاسی- اجتماعی دهخدا با عنوان " چرند و پرند در کدام رونامه منتشر می شد؟	/۲۵ /۵ /۲۵
۳۰	با توجه به ابیات زیر به سوالات داده شده پاسخ دهید. ای دیو سپید پای دربند ای گنبد گیتی ای دماوند از سیم به سر یکی کله خود زآهن به میان یکی کمربند تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر چهر دلبند تا وارهی از دم ستوران وین مردم نحس دیو مانند با شیر سپهر بسته پیمان با اختر سعد کرده پیوند الف)شاعر این اشعار در چه سبکی شعر می سرود؟ ب)شاعر در بیت دوم میان کلمات مشخص شده کدام آرایه ی ادبی را خلق کرده است ؟ پ)تلمیح به کار رفته در بیت اول را بنویسید. ت)دماوند نماد چه کسانی است؟	۱
پایان	موفق و پیروز باشید . طراح:اجتماعی	۲۰